

Halkyň oý-pikirlerini garjaşdyрмаň!

Category: Goşgular, Kitapcy, Nukdaýnazar, Sözler

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Halkyň oý-pikirlerini garjaşdyрмаň! Geldimyrat Seýidowyň
Nukdaýnazar sahypasy üçin ýörite çykyşy

Şenbe, 26.08.2023 ý.

Döwür geler, dogan dogandan geçer,

Demirler asmanda ganatlap uçar.

Zenanlar oturyp meý-şerap ißer,

Her öýde bir tamdyr bolsa gerekdir. –

Bu setirler internetde Magtymguly-Pyragynyň ady bilen ýerleşdirilen 5-6 bentden ybarat goşgynyň bir bendi. Muny ýazmak bilen esasy aýtjak zadymyzy hem ilkibaşdan aýtsak artykmaçlyk edip durmaz. Bu goşgy Magtymgulynyň ýazan goşgusy däl.

Anyk bilmeýäris welin, takmynan baş-üç ýyllykda internetde peýda bolup, köpleriň diline düşen bu goşgyny kim düzüpdür,

kim internete çykarypdyr belli däl. Ýöne okyjy köpçüliginiň aň-pikirini garjaşdyryb-a bildi. Goşgynyň anyk ady hem ýok. Näbelli awtoryň bu goşgyny beýik Pyragynyň adyndan näme maksat bilen çykaranlygy-da, muny ile ýaýratmak bilen näme peýda görýänligi-de belli däl.

Geň galdyrýan ýeri, bu goşgynyň Magtymgylynyň goşgusy däldigine köpler ynanybam baranok. Gaýtam, bu goşgyny, bolmanda ýokardaky bendi okap, Magtymgyly atamyz şeýle keramaty güýçli weli bolupdyr, boljak zatlary öňünden bilip, aýdyp geçipdir diýýänler aşa köplük diýsek, megerem, ýalňys sözledigimiz bolmasa gerek.

Agzalan bu goşgynyň Magtymguly-Pyraga degişli däldigini bolsa şu aşakdakylar bilen delillendirip bolar. Birinjiden, Magtymgylynyň häzire çenli neşir edilen kitaplarynda beýle goşgy ýok. Ylymlar Akedemiýasida golýazmalar bilen iş salyşan we häzirk wagtda şu ugurdan işläp ýören işgärler hem gürründeşlikde bu goşgynyň golýazmasyna duşmandyklaryny aýdýarlar. Internetde “Kitapçy” saýtynda Kerim Hallyýew diýilýän bir goşgyçy ýigidiň öz goşgularynyň birinde “Demirler asmanda ganatlap uçar”- Magtymgulydan alnan epigraf diýip, görkezişine, döwrümiziň zehinli ýazyjy-şahyrlary hem (Serdar Ataýew, Sylapberdi Muhamow, Has Türkmen dagylar) Magtymgulyda beýle setiriň ýokdugyny öz ýazan teswirlerinde açyk belläpdirler ýa-da makullapdyrlar.

Ikinjiden, goşgudaky sözlemleriň aglaba bölegi many tarapdan alnanda Beýik akyldaryň aýtjak sözlerine asla meňzemeýär. Sözümüz gury bolmaz ýaly ýokardaky dört setiri mysal alyp göreliň:

1-nji setir. “Döwür geler, dogan dogandan geçer”. Iki-ýeke dogandan geçen dogan her bir döwürde-de bolup biler ýöne olar döwrüň geçmegi bilen hiç wagtda azalybam baranok, köpelibem baranok.

2-nji setir. Belli bir zat aýtmak kyn welin, bir wagtlar uçaryň döräp bijekdigini Beýik akyldar şahyr öňünden aňypdyr diýäýenimizde hem, ol Gurhandan ýa pygamberimizden (s.a.w) öňe geçip, “demirler asmana ganatlap uçar” diýip, köpbilmişlik ýa bilgiçlik edip ýörer öýtmeýäris.

3-nji setir. Meý tapsa iki-ýeke ogryn-dogryn içýän zenan atam döwründe-de bolsa bolandyr, häzirki döwürde-de bolup biler. Ýöne oturyp toparlanşyp meý içip ýören zenanlary-ha göremzok. Akyldar şahyr umumy zenanlaryň adresine beýle göwnedegiji (töhmet diýsegem öte geçdigimiz bolmaýar) sözleri aýtjakmy, eýsem?! Galyberse-de, din ugrundan alanymyzda-da meý içmek aýallar bilen deň derejede erkeklere-de gadagan dälmi näme?! 4-nji setir. Tamdyra gezek gelende aýtsak weli, häzirki döwürde öňden bar bolan tamdyrlaram hat-da obalarda-da azalmak bilen. Dogry zada dogry diýmeli, halkymyz çörekden ýa iýmitden-ä hor bolanok. Şäher bolsun, oba bolsun, dükanlar çörekden doly. Şol sebäpden tamdyr köpelmeg-ä beýlede dursun, azalyp barýar, soňky döwürlerde. Tamdyryň azalyp ýa köpelmegini halkyň agzybirligi bilen baglanyşdyrmak hem ir gadym alamançylykly döwürlere – Magtymgulynyň öz ýaşap geçen döwürlerine degişli diýip düşüňäris.

Onsoň bu goşgy Magtymgulyňkymy, dälmi, özüňiz oýlanyberiň! Danalaryň dogry belleýşi ýaly, Magtymguly-Pyragynyň bize galdyran öwüt-nesihatlary, aýtgylary geregiçe ýeterlik. Onuň aýtmadyklaryny aýtdyrjak bolmaklygy ýa aýdanlaryny öz bähbidiňe görä kesä çekip ulanmaklygy, özümizä şol Ýagşyzadanyň abraýyna kesek atmak diýip düşüňäris. Kerim Hallyýew ýaly goşguçy ýigitlere bolsa, interneti hem okasaňyz okaň welin, arasynda nusgawy şahyrlarymyzyň öz kitaplaryny-da okamagy unutmaň, köpbilmişlik etmezlige, halkyň oý-pikirini garjaşdyrmazlyga ýardam bolar diýip, gowy niýet bilen, alsalar maslahat hökmünde öz pikirimizi aýdasymyz gelýär.

• Awtor hakda

Geldimyrat Gurbanmyradowiç Seýidow 1952-nji ýylda Bäherden etrabyňyň Garrynohur obasynda eneden bolup, şol obadaky orta mekdebi okap gutardy.

Goşun gullugyny tamamlap, ömrüniň 35 ýylyny Aşgabat şäher polisiýa Müdirliginde dürli wezipelerde işledi.

1989-njy ýylda Aşgabat şäherindäki Milisiýanyň ýörite orta

mekdebini (häzirki Polisiýä akademiýasy) gaýybana okap gutardy.

2010-njy ýylda podpolkownik harby derejesi bilen, Türkmenistanyň Içeri işler edaralarynyň weterany hökmünde hormatly dynç alşa çykdy.

Pensiýada dynç alyşda bolmak bilen bir wagtda, häzir ol hukukçy (ýurist) wezipesinde işleýär. Nukdaýnazar